

Nr 334.

Av herr **Liedberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 278, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m.

I proposition nr 278 med förslag till riksdagen angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m. har departementschefen velat först på en senare tidpunkt och sedan skörderesultatet kan överblickas fastställa prisnivån på jordbruksprodukter. Emellertid har departementschefen vid anslagens bestämmande förutsatt att ett prisutjämningsbidrag å mjölk av ett öre för kilogram i genomsnitt för hela riket skall utgå även under det kommande regleringsåret. Vidare innebär propositionen, att till konsumtionsmjölk skall utbetalas ett lika stort tillägg som utgår i genomsnitt för hela riket i prisutjämningsbidrag för produktmjölk; detta konsumtionsmjölkstillägg synes, framhåller departementschefen, böra vara lika i samtliga distrikt. Syftemålet med tilläggen till konsumtionsmjölken är att motverka en allmän höjning av priset på denna, något som skulle vinnas genom att paritet mellan priserna på produktmjölk och konsumtionsmjölk uppnåddes. Kungl. Maj:t har utgått ifrån att det i runt tal skall komma att åtgå 30 miljoner kronor för nästa budgetår för att täcka kostnaderna för prisutjämningsbidrag och konsumtionsmjölkstillägg. Härutöver föreslås anslag på högst 1 resp. 3 miljoner kronor dels såsom ersättning för merfrakter och regleringskostnader, dels såsom medel att i särskilda fall användas för att hindra befarad höjning av konsumtionsmjölkspriset. I sammanhang härmed tar departementschefen avstånd från livsmedelskommissionens förslag att prisutjämningsbidragen borde kunna differentieras med tanke på att vinna en utjämning mellan olika orter med hänsyn till skördeförhållandena.

Det kan likväl starkt ifrågasättas, om regeringsförslaget i denna del i verkligheten kan giva vad produktionens upprätthållande kräver. Under det snart utlöpande regleringsåret har — vid sidan av prisutjämningsbidraget av i genomsnitt ett öre — sedan november utgått olika bidrag bl. a. för att förebygga en stegring av konsumtionsmjölkspriset. Dessa bidrag ha utgått ur det anslag å 20 miljoner kronor, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 16 november i fjol anvisades för att nedbringa mejeriernas kostnader. Såsom framhållits i det särskilda yttrande, som i livsmedelskommissionens råd avgivits av ett antal ledamöter och som refereras sid. 43 i propositionen, torde det mjölkpris, som skulle utvinnas enligt de i propositionen föreslagna anordningarna, komma att ligga något under det pris, som för närvarande utgår, enär det nu föreslagna anslaget till produktmjölksbidrag och konsumtionsmjölkstillägg icke fullt motsvarar, vad som tillsammans nu utgått i produkt-

mjölksbidrag och ur det nyssnämnda 20-miljonsanslaget. Tvärtom måste produktmjölkspriset komma att nedsättas, kanske med cirka ett halvt öre per kilogram.

En sådan nedsättning av priset på produktmjölken synes icke vara ändamålsenlig. Särskilt om man beaktar de för dagen mörka utsikterna för årets skörd — vilka utsikter sedan kommissionen ingivit sin framställning väsentligt försämrats — måste en sänkning av produktmjölkspriset för jordbrukarna te sig lika omotiverad som ovälkommen. En ny svag skörd torde oundvikligen leda till en minskad mjölkproduktion, synnerligast som alla stråfoderreserver nu äro uttömda. Ej heller är det möjligt att bortse från att jordbrukets förnödenheter åtminstone delvis äro föremål för fortsatt prisstegring; redan de relationstal för olika produkter och varor, som kommissionen uppgjort, innefatta höjningar av prisen å kli och kraftfoderblandningar. Det bör vidare ej förglömmas, att de statsmedel, som nu utbetalas till mjölkregleringen, utgå för att hålla tillbaka en stegring av konsumenternas utgifter för mjölken och dess produkter. Statsmedlens användning skiljer sig härutinnan från anslagen till jordbruksregleringen före kriget, då ändamålet var att bereda jordbrukarna ökade inkomster under dåvarande produktprisläge.

Då det i nuvarande läge och med hänsyn till skördeutsikterna ej gärna går att förena någon sänkning av jordbrukets produktpriser med den allmänna, hittills tillämpade målsättningen för jordbrukets prispolitik under krisen, kräver följdriktigheten enligt vår mening att riksdagen vid fastställandet av direktiven för nästa års reglering understryker att Kungl. Maj:t vid tillämpningen av dessa i vad avser mjölkpriset måtte tillse att detta i vart fall icke sänkes i förhållande till det nu gällande. I den mån de begärda 30 miljoner kronorna skulle komma att visa sig otillräckliga för att täcka motsvarande prisutjämningsbidrag, har Kungl. Maj:t utvägan att vid nästa lagtima riksdag inkomma med äskande om det jämförelsevis ringa tilläggsanslag, som skulle erfordras.

I anslutning till vad vi ovan anfört hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 278 angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ville i direktiven uttala att prisutjämningsbidraget så avpassas, att prisnivån å produktmjölk i vart fall icke sänkes.

Stockholm den 7 juni 1941.

Gösta Liedberg.

Stig Janson
i Frändesta.

Arvid Karlsson
i Granebo.

C. Oscar Nolin.

Albert Larsson.